

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Provincia Betica.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-66596](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-66596)

PROVINCIA BETICA

ENSI sunt hoc anno Socij quadringēti quinquaginta sex. Hispali in domo professorum vnde sexaginta. In Collegio septuaginta duo. In Anglicano seminario octo. Cordubæ quinquaginta nouem. Sex & quinquaginta Gronates, itēq; Monnelle. Sex in Baerano Collegio, & Gaditano viceni singuli. In Malacitano vnde viginti. totidem in Inguerensi, Sexdecim in Marcenensi. in Xerensi, & Carzolino deni. In Eccizensi sede vndecim, quinque in Vbedana, in Guadexensi tres, trium morte numerus imminutus, accessione trium, & viginti suppletus est.

Hispalensis Domus professa.

Magna est apud omnes existimatio, auctoritasq; nostrorum. Itaque & sepe consuluntur à Ciuibus, & ipsi sua sponte ciuibus consulūt, dum per eam occasionem hos ad confessionis, communionisq; sacramenta perducunt. Ad templum tantus fit omnium etatum atq; ordinum confitendi causa concursus, vt præcipuis diebus festis socios aliquos

quòt ex collegio venire subsidio necesse sit. Iisdem diebus bina, ternauè hominum millia sacrosanctum Christi conuiuium ineunt. Conciones in cæde maxima alijsq; præcipuis Urbis templis habitæ maxima frequentia parique fructu. Cohortationes quoq; ad desidiosos homines in foro, in compitis, in portis vrbis frequentes, nec inutiles fuerunt. Cænobia quoq; virginum, aliarumque mulierum Deo sacrarum crebris sermonibus adiuta, atque interdum earum confessiones audita. Nec Neophyti ex gente Saracena (quorum Neophytorum hic est maximus numerus) à nostris neglecti. Prætor vrbis cum Senatoribus, itemq; Præses cæteri, Ministri Regij multum ad nos ventitant, nostrorumq; & consilio, & operam multum vtuntur. Iidemq; nostris deprecantibus, multorum solitudini, orbitati, inopiæ in causis fauent. Nosocomijs & vindictorum custodijs diligens opera nauata est: nec ijs negata, qui ad patibulum ducebantur, qua in repretium operæ fecisse nobis videmur, cum ferri homines, ac scelerati complures ad mentis sanitatem reuerterint, suorum scelerum veniam publicè à Deo, populoque flentes petierint, & mortis cruciatum subierint, tanta æquitate animi vt ad exploratam cæli felicitatem eos proficisci crederes. Multi qui graues inter se inimicitia gerebant reconciliati; in his vnus, qui colapho per-

per-

percutus, cum percussoris cæde iniuriam ulci
 sci moliretur, forensi concione vnius è nostris
 adeo permotus est, vt condonata inimico iniu-
 ria, ipse confessionis beneficio suorum delicto-
 rum à Deo veniam impetraret. Erat alterius
 ira iustior, qui deprehensam in adulterio vx-
 orem, ita coniecerat in carcerem, vt in eam le-
 ge agi vellet omnino, nec cuiusquam præcibus
 ab ea mente deduci posset. Is tamen sacerdotis
 nostri oratione adductus, adulteram vxorem
 eduxit e custodia, atq; ad nostrum deduxit sa-
 cerdotem: & posteaquam illa cum Deo recon-
 ciliata est, ipse eam in pristinam gratiam rece-
 pit. Atque ea res vtrique coniugi salutaris
 fuit. Ex eo tempore vterque in nostra ade sa-
 cramentis vtitur octauo quoq; die, Ad que
 stuaras quoq; mulieres habitæ interdū vtilis
 conciones ex nequissimis fæminis frugi factæ
 sunt quinq; & earum pudicitia consultum.
 Tres item virgines quarum periclitabatur pu-
 dor in cænobio collocatæ. Mauri aliquot Chri-
 stianæ fidei rudimentis imbuti, baptismoque
 lustrati, non vulgari celebritate & appara-
 tu. Per dies festos pomeridianis horis in ade
 nostra cætus haberi ciuium solet, vbi sub reci-
 tationem pij alicuius libri sacerdos noster exē-
 plum aliquod ex sanctorum hominum vitis
 proferre consuevit, ac deinde appositum ali-
 quem subijcere sermonem. Ex hoc numero ci-
 uium trecenti ita in cætum nomina dederunt,

ut binis in hebdomada diebus, per Quadragesimam trinis se se, sub noctem rite diuerberet. Sodalitium est in vrbe virorum principum & copiosorum. B. Mariæ visitationi Sacrum, quod olim institutum subsidio victorum, paulatim ut fit consenuerat. Huius sodales vni-
us nostri oratione adeo sunt ad exequendum suum munus accensi, ut sodalitium magno victorum bono restitutum videatur complures porro à pellicatu, à feneratione, ab alijs vitijs, quibus diu iam implicati tenebantur, diuina ope expediti. Hispalensis autem ciuitas officijs certare nobiscum videtur. Namq; ciues omnia ad victum cultumq; corporis necessaria nobis prolixè abundèq; suppeditant, in sacros etiam vsus largiti sunt aureos nummos quadringentos.

Hispalense Collegium, & Seminarium Anglicanum.

Hispali Gymnasium, ut magistrorum, sic auditorum numero, & studijs floret maximè. Præceptores duodecim sunt, discipuli prope modum mille, & elucet in omnibus ea modestia, ac pietas ut facile societatis discipulos possis agnoscere, eorum octauo aut certè quintodecimo quoque die sacrosanctis mysterijs vtuntur, Singulique in orbem au-
dito-

dito-

ditorum ordines, ornato, quam magnificentissime templo, Symphonia, musicique, organi cōcentu sacrum conuiuium celebrare consueverunt magno uel suo gaudio ac fructu, uel approbatione ciuitatis. Inter omnes autem Academici Parthenij, & virtutis, & industriae laude maximè excellent. Itaque quoties auditorum studia propositis, premijs excitantur (quod bis in anno fieri solet) Parthenij premia facile pręripiunt cęteris. Quoniam multis pueris bonę indolis per ætatem aditus in Sodalitatem non patebat, tria uelut seminaria instituta sunt, ubi tenera ætas culta probe adolescat, quoad adulta in sodalitium transferatur. Publicis disputationibus tum Theologicis tum Philosophicis doctrinę specimen datum. Ad hęc Christianę disciplinę tradendę noua sodalitas incredibile dictu, est quantopere aucta, et erecta sit Pontificio diplomate ab vrbe transmissa. Eius initium factum ipso sanctissimę Trinitati festo die, solenni sodalium supplicatione, magna voluntate ac frequentia ciuium peracta. A supplicatione Pontificię Indulgentię omnibus presentibus à Rectore Collegij recitata. Atq; ut initia se dant, res & ipsis & Ciuitati magno est emolumento futura. Aedibus nostris hoc demũ anno fastigiũ impositũ. sexaginta numero cubicula concinnata. Exedrę præterea Scholę vñ et ad vsũ appositę, et ad elegantiã præclara

In Collegio Anglicano, cuius fundamenta iacta anno superiore, Alumni sunt numero triginta, omnes magna ad virtutem, ac sapientiam indole. Ad nostrum Gymnasium ventitant, modestia pariter ac diligentia excellunt, magnoque sunt scholis nostris, vel exemplo, vel ornamento, ex hoc numero quatuor se nostris aggregarunt, cæteri se ad operæ Patrię ferendam instruunt.

Collegium Cordubense.

EX magno numero appetentium societatem sex dumtaxat electi Domi veterani ad religiose disciplinæ studium excitati. Sacerdotes æquè ac discipuli cæterique se se Patri nostri Ignati commentationibus exercuerunt. Hinc mirus extit ardor pietatis, perfectaq; virtutis, quæ foras emanavit. In eadè maxima, alijsq; præcipuis Urbis locis conciones habitæ magno animi ardore, nulla ostentatione artis atque doctrinæ, quo maior non solum utilitas sed frequentia auditorum fuit. Atque eò res progressa est, ut occupandi loci causa, ante lucem in eadem concursus fierent & ciues duabus, tribusve horis tempus concionis anteverterent, ne sero in refertum templum venirent. Hisce concionibus plurimi adducti, ut ætatis vniuersæ confessione expiati nouum vitæ genus susciperent, diuinæq; mysteria

Steria frequentarent. Multi odijs depositis,
 inimicis se reconciliarunt. In his vnus fuit
 vir illustris, qui ab altero ciue graue vulnus
 acceperat in rixa. Multorum etiam vitia
 aut emendata, aut exterminata. Flagitiosus
 erat quidam ciuis, ac dissolutus cum offensio-
 ne multorum, is cum nulla ratione corrigi po-
 tuisset, eiectus est à Magistratibus veritis
 ne illa pestis familiaritatis, aut exempli con-
 tagione multos contaminaret. Itum est festis
 diebus præsertim Aduentus, & Quadragesi-
 mæ tempore in compita, & celebriora vrbis lo-
 ca instituenda, & ad salutis studium accenden-
 da infimæ plebis gratia. Nec spes fefellit,
 Complures catechistam domum redeuntem
 confitendi causa sequebantur. Adiuuabant
 negotium nostri discipuli, etiam Philosophi
 atque Theologi, itemq; alij sacerdotes, & ci-
 ues etate iam prouecta, qui & ipsi agmine
 composito prima christianæ religionis elemen-
 ta per urbem canebant. Atq; item nostræ So-
 cietatis sacerdotes, ac præcipue professi ad lit-
 terarios vrbis ludos sepe numero commearunt,
 & pueros elementarios christianæ disciplina
 capita docuerunt. Itaque adeò pueriles ani-
 mos propositis præmiolis ad catechismum per-
 discendum incitarunt, vt parui pueri qui non
 dum per etatem probe loquerentur, omnia
 illa vel optimè tenerent. Piæ quoque cantium
 culæ ijs traditæ, quas pro ineptis cantilenis in-
 cun-

cundissime canunt. Duo de viginti hoc anno
 pijs commentationibus exculti partim sacer-
 dotes, & parochi, partim primarij ciues, atq;
 alij quorum probitas redundat in alios. Victo-
 rum procuratis nostris commissa est. his præest
 sacerdos qui nullum ab se boni custodis ac pa-
 rentis officium desiderari patitur. Ille eos iden-
 tidem interuisere, ille sermonibus instruere,
 ac solari, ille confessionis & Eucharistia sa-
 cramentis abluere ac pascere. ille per viros
 pios ac locupletes, modo res necessarias egenti-
 bus subministrare, modo obæratas æs alienum
 dissoluere. Aliàs iniuriarum reis veniam à læ-
 sis impetrare, aliàs rerum capitalium condem-
 natos ad supplicium sapienter ferendum hor-
 tari consuevit. Iis quoque qui ob læsam reli-
 gionem æternis vinculis mandati sunt, nostrum
 solatio, tum subsidio fuerunt. Commea-
 runt præterea omnibus prope festis diebus. ad
 sex præcipua Nosocomia (quo etiam plurimi
 ex ijs qui eadem nostram celebrant, confluere
 consueuerunt) & cum his pariter adeò cupidè
 ægris subuenerunt, vt eos, & verbis solaren-
 tur, & factis. Itaq; eximia horum benigni-
 tas ciuibus ad nouum spectaculum concurren-
 tibus magnæ admirationi fuit; nec paruum so-
 cietati nomen, atque, amorem conciliauit.
 Iam nostræ Scholæ mirum in modum, & nu-
 mero augentur, & fructu. In eas nomina de-
 derunt circiter octingenti, qui tantos in pie-

tate ac litteris processus habent, vt nobis id
 ipsum gratuletur ciuitas vniuersa. Mirus
 omnium feruor, mirum studium sacrarum con-
 cionum, sacramentorum, arctioris disciplinae,
 officiorum christianae charitatis. Valetudina-
 ria identidem interuisunt, & aegris certatim
 ministrant. Videres adolescentulos nobili lo-
 conatos circum grabatos cursare, egros ver-
 bis, & pecuniola subleuare, abiecta ac seruilia
 officia luce palam obire. Iidem bis terue in
 hebdomada verberibus sua corpora castigant,
 & simul Magistris in foro concionantibus ipsi
 corrogant auditores, aut etiam cogunt, Ve-
 rum in hisce rebus omnibus Parthenij primas
 tenent. quo ex numero praeter eos quos in So-
 cietatem adscitos diximus, varijs religioso-
 rum hominum ordinibus addixerunt se ampli-
 us quadraginta. Tanta porro est in hac Vrbe
 societatis existimatio atque authoritas, vt om-
 nes omnium ordinum religiosi aequae ac ciues si
 quid grauius inciderit, nos consulant. Ad
 haec duo sacerdotes septem oppida in Monti-
 bus (qui Mariani dicuntur) sita pedibus obie-
 runt; atq; incolis erudiendis bimestre spatium
 posuerunt, fructu laborem superante. Nam
 plerique eorum docendi, aut dedocendi erant,
 & difficillimis itineribus adibantur. Super
 ceteras difficultates summa rerum inopia la-
 boratum est. Illi tamen quamuis egentes mul-
 tos tamen locupletantes bonis caelestibus ege-

flatera

statem virtutis materiem, & industriestimulum habuerunt. Confessionum numerus pro multitudine iniri non posuit, à prima luce ad vesperum consistentibus aures dabatur; vix tantulo intermisso spatio circiter meridiem corporibus curandis Conciones item ad Populum habitæ quotidie & Christianæ discipline summa pueris idiotis, alijsque pomeridiano tempore itidem quotidie tradita. Quàm fuerit nostrorum opera non utilis solum sed etiã grata oppidanis, ipsorum lacrymæ in nostrorum digressu testatæ sunt, vocesq; maturum eorum reditum expetentium.

Collegium Granatense.

EX discipulis (hi sunt numero trecenti) in societatem vnus adlectus est. Benignitatis officia ægris in Nosocomijs præstita diligenter. & eximia diligentia solito magis enituit ob non nullorum malevolentiam. Non nemo in Nosocomium ubi nostri versabantur, insinuauerat se se eo consilio, vt actiones nostrorum obseruaret & carperet. Sed egregia nostrorum sedulitate captus repente mutata voluntate, laudator discessit eius facti cuius vituperator accesserat. Qui adem nostram frequentant, horum pietas excellit. Vnius præter cæteros perspecta est ac nobilitata virtus. Is falso crimine circumuentus, capitisq; dam-

X B natus

natus latam à iudicibus sententiam aquis-
 mo animo tulit. Sed eius constantia etiam in
 turpissimo supplicij genere spectata illum pe-
 riculo exemit. Nam cum asino impositus du-
 ceretur innocentiaq; suæ conscientia erectus
 graderetur ad mortem commovit inuicta illa
 animi fortitudo misericordiam bonorum. Ergo
 Iudices ab Archiepiscopo Ecclesiasticis poenis
 subacti hominem in custodiam reduci iusserunt:
 nec multo post eius innocentia explorata, cum
 ingenti ciuitatis lætitia dimiserunt. Mul-
 torum etiam à nostris scelera repressa. Qui-
 dam à consilio necis, quam suspectæ vxori ma-
 chinabatur deterritus est. Alter summa re-
 rum inopia oppressus cum familiam sustenta-
 re non posset, vitam laqueo sibi extorquere sta-
 tuerat. Egressus in agrum iam restem collo-
 aptabat, cum tacitam quandam vocem audire
 sibi visus est monentis, vt ad se rediret, & in
 eade nostra suis malis remedium quæreret. Itaq;
 consilio mortis abiecto, ad nos accurrit, & in
 sacra cõfessione sui morbi reperit medicinam.
 Septem fœminę ob superstitionem Iudaicam
 (qua se tamen contaminatas negabant) igni
 cremandæ, à nostris ad perferendum patienter
 supplicium sunt erectę. Ciuum erga nos be-
 neuolentia singularis declarata est indicijs nec
 paruis, nec obscuris. Fœmina nobilissima
 Comite Pop genita suam in nos quotidiana
 nam liberalitatem munifico domo moriens cu
 mula-

mulavit. Nam præter quingentos aureos, quos
 adornatum sacelli, ubi sepeliri voluit, tria
 aureorum millia in edificationem Gymnasij te-
 stamento reliquit. Ad hæc superante ex pio-
 rum hominum largitate pecunia, tantum
 agri coemptum collegio, quantum ad exaran-
 dum frumentum domesticis necessarium satis
 esse videatur. Profectio etiam suscepta in vi-
 cina loca, non parum frugifera extitit. Com-
 plures scelerum vinculis quibus multos iam
 annos irretiti tenebantur. Deo bene iuvante
 expediti. In his vnus vigesimum iam annum
 conscientia sceleris, & nocturnis spectris agi-
 tabatur, ut nec quiescere posset, neque corpo-
 re, aut mente consistere. hic nostri oratione
 adductus cum facinus expiasset, mentis tran-
 quillitatem inuenit. Alij porro ex odiorum
 acerbitate ad concordiam adducti. Quo ex nu-
 mero fuerunt duo ciues primarij capitali in-
 terse odio dissidentes, quorum pacificatio plu-
 rimis lætitiæ fuit, quibus dissensio periculo
 erat futura. Maius etiam ex duarum nobi-
 lissimarum familiarum reconciliatione gau-
 diū extitit, quo pluribus ex earum inimicitijs
 exitium imminebat. Hæ genere atque opibus
 principes, & si affinitate iunctæ, tamen diui-
 so in factiones oppido, inexpiabiles inter se
 inimicitias exercebant, vt non procul à bello
 ciuili res abesse videretur. Tandem nostris
 authoribus, omnes simultatibus depositis in-

pristinam gratiam redierunt, eamque mutuo
 complexu, lacrimisque firmarunt. Postridie,
 eius diei iunctis pariter manibus ad eam nostram
 adeunt populo inspectante; & confessione
 expiati una sacrum conuiuium ineunt, omni-
 bus qui aderant mirantibus, & incredibili læ-
 titia gestientibus. Alterius oppidani iustior
 ira videbatur, quò plus negotij in eo mitigan-
 do. Fuit huius amicus familiariter ab eo acce-
 ptus hospitio, ac liberaliter habitus iure ho-
 spitiij violato hospitalem filiam rapuerat, eamque
 inuito hospite uxorem duxerat. Itaque ille
 dolore amens implacabili odio in perfidum
 hospitem ferri: & genero, & filia iratus fu-
 rere, debaccharique, in eos coepit. Tertius iam
 annus agebatur, nec tamen orbisenis dolor
 ulla leniebatur ex parte, nec verò cuiusquam
 erat deprecationi, aut consolationi locus. Ni-
 hilo secius nostri haud ignari munus pacifican-
 dorum hominum immortalis Dei concessa, pe-
 ne proprium esse Societatis, negotium omni-
 um iudicio depositum, ac desperatum suscipe-
 re non dubitarunt. Ergo adeunt adhuc ira-
 tum atque infensum senem: rogant, ut ali-
 quando filia, & genero ignoscat, oblitusque
 aliena iniuria suam salutem Deumque respi-
 ciat. Surda erant aures dolore obstrepente. In-
 de nostris orare insistentibus sic exarsit, ut eos
 male verbis acciperet. Nec tamen illi nego-
 tium deserere, sed instare, ut situm molestum
 esset

esset homines de ipsius salute sollicitos audire, at diem constitueret quo die ad eum reuenterentur: ipsis. n. certū ac deliberatum esse, non prius inde discedere, quam hoc saltē ab eo impetrassent. tandē ille nostrorum vel patientia in contumelijs vel perseuerātia in negotio victus certā dixit colloquio diē, et in eā rem nostris vrgētibus suam obstrinxit fidem. Redeunt ad dictā diem nostri, deliniunt iratū animū, ac demum iuuante Deo, adeo flectunt, vt se suaq; omni nostris permitteret, filiamque ac generum in gratiam, ac domum reciperet. Sacrarum porro concionum, confessionumq; fructus maxime memorandus fuit, concionator enim cum maxima hominum frequentia diceret, saepe numero cunctorum animos ita permouit dicendo, uti suspirijs, gemitibus, comploratione templum omne complerent, ipsumq; dicentem obruerent. Inter confitendum autem non pauci lacrimis, & suspirijs confessionem institutam interruperunt, sic ut qui aderant rei nouitate magnopere mouerentur.

Collegium Montellanum, & Bæzanum,

Montellano Collegio, Domus est probationis adiuncta. Mirum existit in veteranis equē ac Tyronibus Victorie sui ipsius, & virtutis.

virtutis absolute studium. Per Aduentum Domini celebriores vrbis vias pannosi obierunt, & panum frustra inter pauperes emendicata ad vinculos pauperes detulerunt. Ad accedendos discipulorum animos Octobri mense Dialogus pius ac venustus habitus est maximo ciuitatis motu atque fructu. Spectauit inter alios egregios viros ipse Marchio tanto cum animi sensu, vt lacrimas tenere non posset. Vicarius autem Episcopi omnibus precibus orare institit, vt in maximo templo iterum haberetur, cum diceret, vberiores fructus ex huiusmodi dialogo percipi, quam ex sexcentis concionibus. Domestici omnes pijs commentionibus accensi maiore quam consueuerant studio ac diligentia Societatis officia præstiterunt. Per solenne ieiunium Quadragesimæ quatuor in templis cathechismus est traditus, eò pueri tanto studio conuenerunt, vt etiam parentes suos eo pertraherent. Sacerdotes aliquot primique Ciuitatis festis diebus in æde nostra pios conuentus agunt. ex his non pauci, ac præterea multi viri boni, atq; etiam discipuli bis in hebdomada de more sua corpora verberibus pulsant. Missi aliquot nostris per Aduentum Domini in finitima oppida, magno vsui oppidanis fuerunt. constat in oppido quodam nostri Sacerdotis concionibus tantam incolis suæ salutis curam iniectâ, vt qui per confessionem sibi Deum non recon-

silia-

tiliaret, pene reliquus fuerit nemo; cum sacerdotibus octo totos dies operam darent confitentibus. Idem fere altero in oppido usu venit, ubi ex omni numero vix centum fuerunt sacre confessionis expertes.

Baezani quoque nostri vrbi optimæ meritæ haud paruo vsui fuerunt. Catechismus rudibus non vtili solum, sed etiam speciosa ratione inculcatus. Per singulos menses certis ac statis diebus pueri agmine composito urbem abierunt elementa Christianæ disciplinæ canentes. Id autem semel insigniori pompa est effectum. Præferabat crucis vexillum ipsæ Baezanæ Ecclesiæ Portinarius, sequebantur honesti homines, & illustres facile quingenti. In his Rector Doctores, auditoresq; Academiæ, Alijque viri nobiles complures, vnusque eques S. Ioannis, qui ea ipsa de causa à tribus quatuorue millibus passuum de industria in urbem venerat. Itum est à nostris non semel in compita ad homines desidiosos iuandos, & compitalitijs illis cohortationibus ingens vis hominum ad confessionem adducta; ac ne quis eorum non expiatus discederet, his ab omnibus collegij patribus opera ad multam noctem data. Octauo quoque die sacerdos è nostris de more ad Academiæ publicæ exedras com-
meauit, qui posteaquam Philosophicas Teologicasque eorum disputationes, & præsentis
sua, & arguta quapiam argumentatione co-
hone-

hohestarat, Doctores pariter & auditores bla-
 da piaque oratione delinitos ad Nosocomium
 deducebat; quo agmine subnixus maximoerat
 aegris, vel solatio vel subsidio. Eorum qui per
 Aduentum & Quadragesimam, bis, terue, in
 hebdomada castigandi corporis causa conueni-
 unt, tantus est numerus, vt bis aut etiam ter
 aedes nostra compleatur, Magna extant Ciu-
 tatis erga nos beneuolentiae argumenta, unum
 sine flagitio reticere non potest. Non sat ha-
 buit magnam pomerij ac murorum partem cũ
 excelsa Turri nobis ad ædificationem concede-
 re; quod muri intercedebat suo sumptu solo
 æquauit, & simul eam donationem regio
 diplomate confirmandam curauit. Ad hæc
 perennis fontis vsum, ductumq; nobis beni-
 gne dedit. Nec ciuitas vniuersa benignior,
 quam singuli Ciues. Rector initium ædifican-
 di facere cum vellet, in eam rem circiter mille
 aureos à priuatis ciuibus dono accepit. his tan-
 ta vis vltro tributorum accessit, vti spes sit
 breui ædificium absolutum iri. In proximum
 oppidum (Martos nomen est) duo de nostris
 missi quorum incolis, & aduentus gratus, &
 commoratio vtilis fuit. Nullus dies abijt si-
 ne antemeridiana, pomeridianaque concione:
 magna semper frequentia; maximus Sacra-
 menta vsurpantium numerus. trecentæ om-
 nis vite confessiones audite sunt. à multis ma-
 le parta pecunia reddita, deposita odia, inimi-
 citiæ

citiae in amicitias cōuersa, Vincī sermonibus,
sacramentisque subleuati Pueri elementarij
Christianaē fidei rudimenta piaque cātica edo-
cti. Quorum vni exitus accidit memoria di-
gnus. Hic puer tredecim annos natus pietate
ac prudentia præcurrebat ætatem. Prædicare
erat solitus, aduentum operamq; nostrorum,
per quos tātum eis diuinæ lucis affulsisset. In-
de cum suasu nostri sacerdotis primum sacra
mysteria gustasset, illico cęlesti lætitia perfusus
gestire, efferriq; gaudio cępit. vbi in matris
conspectum uenit, exclamat ò mater quam li-
benter ego nunt moriar. Prorsus erat quam-
uis imbecilla ætate, maturus cęlo. Nec Deus
irritam eius vocem esse voluit. Eo ipse die for-
tuito ictu letale vulnus accepit, ex quo non ita
magno spatio intermisso est mortuus. Porro
nostri ex oppido discedentes, ita suis officijs
obstrictos oppidanos reliquerunt, vti colle-
gium societatis expeterent, atque in eam rem
tantum pecunię deferrent, quantum satis esset
ad vectigal annuum sexcentorum aureorum.
Accendit eorum, voluntatem modestia nostro-
rum, qui à Xenodochio, quo primum diuerte-
rant, nullis precibus abduci potuerant, & mu-
nera missa constanter remisserant. In reditu
aliud oppidum ex itinere lustratum. Et multo-
rum mentes sacra confessione expiata sunt.

Colle-

EGregie opera nauata est vinctis. Hi om-
nium rerum inopia premebantur. Itaque
vnus è nostris transegit cum Episcopo, vt So-
dalitatem institueret. Subsidiu vinctorum le-
cti sunt ex primis ciuitatis quatuor, & vigin-
ti, & spe præmiorum etiam ciuiliū ad nego-
tium suscipiendum incitati. Prætor vr̄bis se-
nату habito de consilio nostri Sacerdotis bene-
ficia illis complura vel honorifica vel fructuo-
sa decreuit, ita perfectum est, vt hisce Sodali-
bus necessarias res curantibus, in posterum
ægri nec cibarijs, vestibus, patronis dum va-
lent; nec medicis aut medicamentis cum agro-
tant, indigeant. Illud palmarium. Questor
regius vir clarissimus, & cum ciuitatis prin-
cipibus cognatione aut affinitate, cum reli-
quis beneuolentia iunctus iam diu in vinculis
habebatur. Eiusq; sponsores Regi Philippo
decem aureorum millia persoluerant. Causa
tamen adeo erat implicata, ut spem illi omnē
liberalitatis adimeret. Quò maior ciuium læ-
titia, & gratulatio fuit, cum is præter spem
omnium vno e nostri deprecatore, liber ac in-
columis est dimissus. Multi præterea extre-
mo supplicio exempti opera, ac deprecatione
nostrorum. Coniuges complures à dissidio
ad concordiam adducti. Mala societatis opi-
nio, quæ in nonnullorum animis infederat, eu-
ulsa.

ulsa. Ad eadem nostram Sacramentorum
causa tanti concursus hominum facti, ut mul-
ti duabus tribusue horis ante lucem accederet,
quo alios anteuerterent. Nec prius domum
corporis curandi gratia redirent, quam rite
animum procurassent. Ciues erant quidam
qui siue falsa suspitione, siue maleuolorum vo-
cibus adducti abhorrebant à nostris, nec con-
fessionis, aut Eucharistiæ causa ad nos acce-
dere audebant. Qua re cognita noster concio-
nator, ita de nostræ societatis instituto atq;
officijs disseruit, ut illi abiecta omni suspicio-
ne, suspicere nostros inciperent, vltroque ve-
niam ab eis peterent, quòd fidelia, ac salutaria
officia pro insidiosis ac noxijs habuissent ciuis
erat honestus, qui annum iam quintum inimi-
citas gerebat cum altero, à quo maximis se
fortunarum, ac dignitatis detrimentis affe-
ctum quærebatur. Nec cuiusquam precibus,
vel authoritate perpelli potuerat, ut ignosce-
ret inimico. Sed tandem ab vno e nostris mol-
litur eius animus et ad pacem adducitur. Simul
pax in publico, quia publica odia fuerant,
mutuis amplexibus confirmatur, non sine ma-
gno gaudio & gratulatione multorum. Fæmi-
na item nobilis, nostrorum Iuasu necem filij
Deo condonauit, & interfectori, in quem ut
gravius aliquid statueretur, certum iudicem
postulabat à Rege. Controversia porro alia
plena dissensionis ac periculi per nostros com-
posita

posita

posita est. vir opibus pollens inimicitijs additus. Praetorem, vbi primum is abiit Magistratu, postularat repetundarum. persuasum huic à nostris vt actione desisteret, & cum eo cuius nomen detulerat, in gratiam rediret.

Collegium Gaditanum.

ENituit Gadibus opera nostrorum in pacificatione duorum Principum Ciuitatis; Sed virtus exercita est in classariis militibus subleuandis. Classis erat in portu satis instructa militibus Indiam petitura; dum tempestatem idoneam expectat, grauis eam lues inuasit, quæ mirificam nobis materiam præbuit de agrorum vel corporibus vel animis merendi. Illud autem memoria non indignum. Miles erat quem morbi grauitas de mente deiecerat priusquam delicta confessione expiare potuisset. Verum ad nostri sacerdotis aduentum, mentis sanitate paulisper recepta, magnopere eum orauit, vt sibi primo operam daret. Eare impetrata, confitetur. mira dictures, à confessione ad pristinam insaniam redijt, dices confitendi spatium illi diuinitus datum. Mauri duo Christianæ religionis mysterijs instituti sunt, quorum alter domi suæ nobilis ac diues sua sponte diuinoq; instinctu patria ac diuitijs relictis huc venerat, vti fieret Christianus. Ciuium in nos beneuolentia

ac benignitas augetur in dies . Hoc anno in
nostrorum ædium ædificationem aureos qua-
dringentos contulerunt , ac præterea in orna-
tum templi ducentos . Nobilis mulier serica
peri stromata quibus sacellum maximum con-
uestiatur testamento legauit . itemque lychni
argenteum cum certa summa pecuniæ in ole-
um quo perpetuo luceat . Eadem sexcentos
aureos nobis donauit , qui post viri sui mortem
ad nos perueniant . Nec Europæ finibus se te-
nuit nostrorum industria , sed transit in Afri-
cam . Arces sunt duæ maritimæ in Africa
Hispanæ ditionis septa , & tanger , olim Tin-
gi , quæ Tingitanæ Mauritaniæ nomen dedit .
Huc Antistitis rogatu duo è nostris alter ex
Gaditano Collegio , alter ex Hispalensi traie-
verunt . Incredible dictu est quanto uterq; ho-
nore ab Episcopo sit exceptus , quanta inibi
sint cum incolarum vtilitate uersati . Defece-
rant illis locis ea tempestate non nulli , & à
Rege & à Christo , quæ res magnum reliquis
incusserat terrorem cælestis iræ . Itaq; oppor-
tunissimo nostrorum aduentu lux eis quedam
oblata uidebatur , & spes salutis ostensa .
Proinde pro se quisq; ad eadem sacram cõfluere
matutinis pomeridianisq; concionibus interes-
se , cupide quæ à nostris dicerentur arripere ,
exsequi quæ monerentur . Ne multis confiten-
tium , & communicantium numerus tantus
fuit , quantum ne ipsa quidem sancta hebdoma

da fuisse constabat omnis ætatis confessiones
 innumerabiles audita, creber sacramentorum
 vsus introductus, cum antea monstri simile
 esset, aliquem valentem extra Quadragesimam
 confiteri, aut communicare. Quibus ex rebus
 magna consecuta est voluntatum, morumque
 commutatio, vt nunc demum Christianè pièq;
 viuere videantur. Matrona erat honesta in
 cuius potestatem Maura puella peruenerat,
 adeò Mahometi addicta, ut à Christiana reli-
 gione penitus abhorreret. Hec igitur omnium
 voces salutarem religionem suadentium res-
 puebat, preces ac promissa repudiabat. Ve-
 rum ut Dominam multa de nostris hominibus
 commemorantem, & quæ in concionibus acce-
 pisset, exponentem audiuit, tanta illi cupi-
 ditas iniecta est nostri sacerdotis audiendi, ut
 Dominam rogaret, vt celeriter accersitum
 iuberet. Adit eam noster accersitu Domine,
 agere instituit de religione. Non ita multa
 verba fecerat, cum illa clamat se uelle esse Chri-
 stianam. Ergo rebus ad eam rem necessarijs im-
 buta, magno apparatu, maiore omnium læ-
 titia ab ipso Episcopo baptizatur. Altero
 mense exeunte nostri ita discesserunt, vt in-
 cole non minore luctu, ac desiderio eos prose-
 querentur abeuntes, quam quanta lætitia ve-
 nientes exceperant. Tartesium oppidum est
 in littore Oceani situm, quò primum ex freti
 angustijs effunditur mare, vulgo Tarifa appel-
 latur

latur, hic dum nostri tēpestatem nauigationi idoneam expectant, ne inutilis esset mora, redintegrato labore societatis obire munera institerunt. Alij porro sunt missi ad Ducis Metinensis oppidum, Almadrabas vulgo appellatur, quo propter peccandi licentiam tanquam in sentinam regionis huius sceleratissimus quisque confluebat. Atq; ex hac quoque hominum colluione complures ad bonam fugem Deo adiutore per nostros emerferunt.

Collegium Xerense, Marcenense, Triguerense, & Cazorlanum ;.

Xerenses socj, & si pauci numero, non parum tamen vtiliter laborarunt. industriā vero adiunxit authoritas, qua apud omnes ordines valent. Horum hortatu multæ sunt restitutiones factæ sedatæ discordiæ, iniuriæ condonatæ, Ciuilis & Ecclesiasticæ ditionis principes nō sine ciuitatis incōmodo grauitè inter se dissidentes æquis conditionibus ad pacem adducti; complures è carcere dimissi, vel controuersis compositis, vel ære alieno cui soluendo non erant à creditoribus condonato. Tum etiam ad Triremes, remigesq; ac nauæ Christianis monitis ad suæ salutis curam excitati, & adiuti. Maurus vnus Christo adiunctus,

¶ 2 solemni

solemniq; pompa baptizatus. Alter catechesi institutus. Ciuitas ad templi edificationem aureos ad quingentos se daturam recepit.

A Marcensibus socijs quatuor meretrices nobiles à turpi quæstu adductæ, & in tuto locatæ sunt, Patres qui huc ad Prouincialem congregationem conuenerant Ducisq; liberalitate sustentati alius post alium concionando magno vsui incolis fuerunt.

Triguerense collegium ad huc recens præclare radices agit. Templi edificatio strenuè urgeri est coepta. In eam præter nonnulla priuatorum subsidia, insumpti hoc anno aurei octingenti, & ciues aliquot ad subuehendam materiam plaustra, & operarios sua sponte miserunt. Porro ad templi ornatum accesserunt aurei nonaginta.

Cazorlanum item collegium templo atque insuper Scolis, vel ad vsu vel ad elegantiam egregijs auctū est. Nec nouo tēplo aut Gymnasio sua defuit frequentia, quæ augetur in dies. Ad ritè initiandas scholas pridie eius diei, quo initium docendi facturi eramus discipuli omnes, qui (præter elementarios prope innumerabiles) erant ad octoginta; mentes sacra confessione expiatis: non sine iucunda Symphonia cælesti pane pauerunt. Habita deinde ab vno è nostris oratio luculenta et ad eam rem accommodata, cui drama successit iucundissimum maximeq; opportunum. Diebus
Do-

Dominicis Discipuli omnes quadrato agmine catechismum canentes celeberrimis vr̄bis v̄ijs ducuntur. Vbi ad maximam vr̄bis plateam ventum est, magna oppidanorum multitudine spectandi studio prosequente, in superiorem locum (quo conspici ab omnibus possint) ascendunt. Ex eo loco in maxima hominum frequentia, aptis interrogationibus responsionibusq; præcipua Christianæ religionis capita enuntiant. ita præparatis auditorum animis appositæ conciones adhibentur à nostris magno incolarum bono.

Sedes Eccizensis, Vbedana, & Guadacensis,

IN sede Eccizensi iacta sunt fundamenta Collegij, aperto ludo litterario. Discipuli numero trecenti tres in classes diuisi pietate simul & litteris imbuuntur. Plurimi ad nos sacramentorum causa confluunt. Ex his multis in hebdomada se se verberant flagris.

Aegri vinctique caritatis officijs identidem subleuantur à nostris. Ciuitas pro sua erga societatem benevolentia perelegans asseruandæ Eucharistiæ ciborium faciendum curauit.

Vbedani socij maius quam pro numero ciuibus auxilium tulerunt. Inter claros ac potentes viros dissentio sedata est plena periculorum.

lorum. Conciones & auditorum frequentia insignes, & fructu. Urbis scholæ nostris concionibus virtute ac pietate florent. Singulis mensibus discipuli omnes apud nos sacramenta percipiunt. Horum agmen adduximus interdum in forum, primario viro signum crucis præferente, altero ciues tintinnabulo conuocante. confluit ad spectaculum ciuitas pene vniuersa cum flore nobilitatis. Itaq; cum noster ad eos qui conuenerant, magno ardore animi è superiore loco verba fecisset, tantus consecutus est motus animorum, vt certatim ad confessionem confluerent. Tantusq; fuit numerus eorum, qui de vniuersæ vitæ peccatis confiterentur, vt his per hebdomadam satisfieri agrè potuerit.

In Guadaxensi autem sede sociorum paucitas non parua incolis vtilitati fuit. In ade maxima, in præcipuis paræcijs, in compitis ac plateis vrbis crebræ ad Populum habitæ conciones, quæ peccatorum confessiones à plurimis expræferunt, nonnullis pellices quibus cum diu pessimo exemplo vixerant, subtraxerunt: complures ab inimicitijs ad concordiam amicitiamque traduxerunt. Præterea victorum custodia, valetudinaria Xenodochia, tuguria infimorum hominum lustrata sunt, & rebus necessarijs subleuata. Vincti in primis consilio, ope, gratiaq; adiuti. Sacramentorum vsus apud nos fructus extitit maximus.

Complu-

Complures ad bonam frugem, piamque vitam se receperunt. Ciuum erga nos beneuolentiam quotidiana munera testantur. atq; vt ex initijs coniectare licet, magnam in spem venimus rem ex sententia successuram.

PROVINCIA TOLETANA.

BAVIT hoc anno e nostris quingentos LXVI. Domus professorum Toletana, quinquaginta. Villaregiensis probationis domus ad septuaginta, Madriense Collegium sex & lx. Complutense nonaginta. Septuaginta Murcianum, vnde quadraginta Ocaniense. Heutense quatuor, & quadraginta. Belmontanum xxij. Orepesanum vnde triginta. Toletanum, & Coquense ternos denos Securitanum sexdecim, vno plus Talaxicense. Acceperunt ad societatem vnus & xx. e vita decesserunt duo de triginta.

Domus Professorum, & Collegium Toletanum.

TOLETI & in Domo Professorum, & in Collegium tum Ciuibus, tum Di-

X 4 sci-